

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 15 lipca 2025 r.,

w sprawie S.W.

oskarżonego z art. 212 § 2 k.k.,

wniosku Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu,

o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla

Warszawy - Woli w Warszawie.

UZASADNIENIE

W dniu 26 maja 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, o przekazanie niniejszej sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości, przy czym wnioskujący Sąd zaproponował przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla Warszawy - Woli w Warszawie. Wskazał przy tym, że w rzeczywistości sądem właściwym miejscowo jest ten Sąd w Warszawie, gdyż oskarżony „zamieszkuje w Warszawie i tam miało miejsce nagranie i umieszczenie na portalu treści objętych zarzutem”. Zwrócił też uwagę, że „przed Sądem w Warszawie toczy się już kilka innych spraw przeciwko S.W. o zniesławienie, w tym

także z prywatnego aktu oskarżenia R.P.”. Wnioskujący Sąd wyraził też przekonanie, że – „Dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby sprawy przeciwko temu samemu oskarżonemu o tożsame zarzuty zniesławienia były rozpoznane w jednym postępowaniu przed tym samym sądem. Umożliwi to kompleksową ocenę całości zachowania oskarżonego, zamiast dzielić je na odrębne postępowania w innych sądach pomimo tożsamości zarzutów”.

Trzeba zauważyć, że prywatny akt oskarżenia wpłynął do Sądu Rejonowego w Mławie wskazanego wówczas jako właściwy miejscowo. Na wniosek tego Sądu, postanowieniem z dnia 6 grudnia 2024 r. Sąd Okręgowy w Płocku przekazał na podstawie art. 36 k.p.k. sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu. Już po tej decyzji Sądu, obrońca oskarżonego wniósł m.in. o przesłuchanie w charakterze świadków 7 osób, z których 3 z nich zamieszkują lub podlegają wezwaniu na adres w Warszawie i okolicach. Wobec tego, jak zaznaczył Sąd – „wnioski obrońcy zmieniają istotnie obraz ilości i adresów zamieszkania osób podlegających wezwaniu”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego jest zasadny i należało go uwzględnić.

Należy oczywiście zauważyć, że instytucja określona w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępienie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, iż pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Przekazanie sprawy na podstawie art. 37 k.p.k. innemu sądowi równorzędnemu, możliwe jest zatem tylko w szczególnych sytuacjach. Dobro wymiaru sprawiedliwości, stanowiące przesłankę odstąpienia na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. od ogólnych reguł ustalania właściwości miejscowej sądu wyraża się między innymi w dążeniu do osądzenia sprawy w rozsądnym terminie, a także zagwarantowaniu stronom realizacji ich procesowych uprawnień.

Podkreślić trzeba, że nie jest wykluczone przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. innemu sądowi na skutek wystąpienia sądu, który stał się właściwy w następstwie postanowienia wydanego w trybie art. 36 k.p.k., o ile wykaże on, że

dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Postanowienie wydane na podstawie art. 36 k.p.k. nie tworzy niewzruszalnego stanu prawnego w odniesieniu do kwestii właściwości miejscowej. Jeśli w sprawie istnieją okoliczności o istotniejszym znaczeniu niż zasady ekonomiki procesowej wyrażone w art. 36 k.p.k., wymagające ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości przekazania sprawy sądowi właściwemu według ustawy, to nie ma przeszkód, aby sprawę przekazać do rozpoznania innemu sądowi.

Co do zasady jednak przepis art. 37 k.p.k. nie może być wykorzystywany do ponownej weryfikacji zapadłego w tej sprawie orzeczenia wydanego w trybie art. 36 k.p.k., bowiem byłoby to równoznaczne z przeprowadzeniem nieprzewidzianej przez ustawę kontroli orzeczenia wydanego na podstawie art. 36 k.p.k. i stanowiło obejście zarówno dyspozycji tego przepisu, jak i art. 37 k.p.k. (*zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 sierpnia 2022 r., IV KO 93/22, LEX nr 3408587; z dnia 30 stycznia 2014 r., II KO 86/13, LEX nr 1427399; z dnia 4 maja 2006 r., II KO 21/06, LEX nr 186942; z dnia 28 marca 2008 r., II KO 13/08, LEX nr 406919*).

W ocenie Sądu Najwyższego, wnioskujący Sąd Rejonowy wykazał, że w sprawie niniejszej wystąpiła szczególna sytuacja, która sprawia, iż ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości niniejsza sprawa winna być rozpoznana przed Sądem, do którego wniesiono także inne sprawy pomiędzy tymi samymi stronami procesowymi. Z pewnością umożliwi to kompleksową ocenę słuszności bądź bezpodstawności wniesionego przeciwko S.W. aktu oskarżenia.

W rezultacie Sąd Najwyższy uznał, że w zaistniałej sytuacji, przekazanie sprawy winno nastąpić do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Woli w Warszawie.

[WB]

